

Udviklingsplan for Læremiddel.dk

Udviklingsplan for Læremiddel.dk	1
Vision	1
Mission	1
Formål	2
Mål 1. Vidensopbygning	2
Mål 2. Vidensindsamling	2
Mål 3. Vidensdeling	2
Mål 4. Vidensspredning	2
Succeskriterier	3
Udviklingsstrategi	3
Projekttypologi	3
Permanensstrategi	3
Internationaliseringsstrategi	5
Videndeling	5
Kommunikationsstrategi	5
Mål	5
Målgrupper	5
Kommunikative platforme	6
Visuel identitet	6
Kvalitetssikring og -udvikling	6
Milepæle	6

Bilag

1. Projektportefølje
2. Videnskredsløb
3. Organisationsplan

Vision

Læremiddel.dk's vision er at bidrage til "skoler og uddannelser i verdensklasse" ved at udvikle og omsætte teoretisk kvalificeret viden om læremidler.

Mission

Med henblik på at realisere visionen er det Læremiddel.dk's mission:

- at sikre kvalitet i læremidler ved at afdække, evaluere og kvalificere læremidler, koncepter for læremidler og produktion af læremidler i samarbejde med forlagsbranchen og andre aktører inden for feltet
- at kvalificere uddannelsen i og formidlingen af læremidler ved at afdække, evaluere og kvalificere den didaktiske vurdering af læremidler i professionshøjskolernes praksis

- at kvalificere læremiddelkulturen i uddannelsessystemet ved at afdække, evaluere og kvalificere anvendelsen af læremidler
- at udvikle en almen læremiddeldidaktik og omsætte den i nye uddannelsesstilbud og udgivelser, der kan kvalificere produktion, vurdering og anvendelse af læremidler.

Formål

Vision og mission skitserer tilsammen en farbar vej – et potentiale og en mulig realisering – som indeholder en række mere specifikke formål:

- At udvikle og udbyde nye professionsorienterede uddannelseselementer med læremiddelfokus
- At udvikle og udbyde kompetenceudvikling for:
 - Lærere og undervisere i skoler og på uddannelsesinstitutioner – herunder medarbejdere på centre for undervisningsmidler og skolebibliotekarer
 - Medarbejdere hos læremiddelproducenter og i produktionsmiljøer
- At etablere samarbejder om videndeling, videnclearing, innovativ produktudvikling og konceptudvikling
- At opbygge en offentligt tilgængelig vidensdatabase om kvalitet i læremidler
- At deltage i og relatere sig til nationale og internationale samarbejder, forskningsbaserede udviklingsprogrammer og projekter med fokus på læremidler

De konkrete mål, der knytter sig til realiseringen af vision, mission og formål, kan samles i fire overordnede mål:

Mål 1 – Systematisk vidensopbygning: For at sikre sammenhæng i aktiviteter og udvikling er Læremiddel.dk centreret om en ledelsesgruppe, der opsamler og systematiserer den viden, som projekter og aktiviteter genererer. Målet er at udvikle en almen teori om læremidler, en såkaldt læremiddeldidaktik, der kan fungere som et teoretisk kvalificeret grundlag for centrets aktiviteter – herunder de tiltag der kan være med til at kvalificere produktion, vurdering og anvendelse af læremidler.

Mål 2 – Systematisk vidensindsamling: For at sikre et adækvat vidensgrundlag, der er fyldestgørende i forhold til læremiddelområdet tre primære aktører – forlagsbranchen (produktion af læremidler), professionshøjskolerne (vurdering af læremidler) og grundskolen (anvendelse af læremidler) – planlægger centret følgende aktivitetstyper:

1. Produktion:

Udviklingsprojekter
Seminarer og konferencer
Nye uddannelsesstilbud
Konsulentvirksomhed

2. Vurdering:

Udviklingsprojekter
Seminarer og konferencer
Nye uddannelsesstilbud
Kompetenceudvikling

3. Anvendelse:

Udviklingsprojekter
Seminarer og konferencer
Nye uddannelsesstilbud
Skoleudviklingsprojekter

Mål 3 – Systematisk videndeling: For at sikre en optimal omsætning af ny viden og en kollegial forankring og kompetenceudvikling vil Læremiddel.dk danne en række tværinstitutionelle netværk i relation til centrets større udviklingsprojekter. Målet er at bringe forskellige aktører og fagfolk sammen med henblik på at skabe et videnskredsløb (se bilag).

Mål 4 – Systematisk vidensspredning: For at sikre en national spredning af viden har Læremiddel.dk igangsat en vifte af tiltag: publikationer, hjemmeside, web-TV, foldere og nyhedsbrev. Målet er at sætte fokus på læremidler og omsætte ny viden i forbindelse med både produktion, vurdering og anvendelse af læremidler.

Succeskriterier

Fælles for målsætningerne er en systematik og et ambitionsniveau, som forudsætter en vis udstrækning i tid og rum. Dels en varig indsats, der rækker ud over den treårige bevillingsperiode. Dels en national spredning af viden og aktiviteter. Ambitioner og forudsætninger afspejler sig direkte i centrets kriterier for succes:

- at ny viden om læremidler indsamles og udvikles af Læremiddel.dk og anvendes af såvel producenterne som uddannelserne og aftagerne inden for bevillingsperioden
- at Læremiddel.dk er blevet økonomisk bæredygtigt inden bevillingens udløb
- at Læremiddel.dk er blevet et nationalt dækkende videntcenter inden bevillingens udløb

Udviklingsstrategi

Projekttypologi

Ud fra en aktørtrekant defineres og beskrives tre projektspor (se bilag) der relaterer til tre aktører:

- a) Forlagsbranchen: produktorienterede projekter
- b) Professionshøjskolen: vurderingsprojekter
- c) Grundskolen: anvendelsesorienterede projekter

På den baggrund iværksættes dels en række mindre pilotprojekter med henblik på et mere systematisk samarbejde med feltets aktører, dels en række større projekter med henblik på at tilvejebringe en basis af viden inden for de tre spor. I budgettet er der afsat 1,1 million kr. til fremtidige projekter – bl.a. til at generalisere den didaktiske viden om læremidler og omsætte denne i projekter der mere alment sigter mod at kvalificere brugen af læremidler i professionsuddannelser.

Permanensstrategi

Et væsentligt element i Læremiddel.dk's udviklingsstrategi er en permanensstrategi, der sigter mod at konsolidere Læremiddel.dk. Forudsætningen for at skabe et økonomisk bæredygtigt center inden bevillingens udløb er en målrettet permanensstrategi, der prioriterer de forskellige mulige forretningsmodeller, finansieringskilder og samarbejdsrelationer:

Indtægtskategorier	Aktører	Mål	Strategi
Offentlige midler	Professionshøjskolerne	50 % af omsætning	Intern branding og kollegial forankring og kompetenceudvikling
Puljer/Fonde	Partnerskaber	25 % af omsætning	Fundraising og etablering af nationale og internationale netværk

Salg	Forlag og andre erhverv Kommuner	25 % af omsætning	Offensiv markedsføring og udvikling af vores konsulentytelser
------	-------------------------------------	----------------------	---

Skemaet tegner et billede af en differentieret finansieringsprofil med flere forretningsmodeller. Den procentvise angivelse af mål for Læremiddel.dk's omsætning er retningsgivende for prioritering af tiltag, der kan være med til at konsolidere videncentret. Efter bevillingens udløb er målet en årlig omsætning på 3-4 millioner kr. Forudsætningen for at nå dette mål er, at Læremiddel.dk bliver en synlig aktør, der har en ekspliciteret nytteværdi for de aktører, videncentrets fremtid afhænger af. Derfor arbejder vi ud fra få overordnede principper for vores permanensstrategi:

- a) Ejerskabsprincippet: Vi prioriterer tiltag og projekter, der forankrer Læremiddel.dk i professionshøjskolerne og tydeliggør ejerskabet. Ledelse og medarbejdere i partnerskabet bag videncentret skal erfare, at de har et ejerskab, og at Læremiddel.dk's aktiviteter og udvikling af professionsviden har direkte relevans for deres arbejde og for de studerende i professionsuddannelserne. Et centralt element i den forbindelse er de studerende, der skal have mulighed for at blive relateret til videncentret. Dette kan bl.a. ske gennem deltagelse i forsknings og udviklingsprojekter, indsamling af empiri, praktikforløb med særligt fokus på læremidlers rolle eller bachelorprojekter om læremidler.
- b) Nytteprincippet: I sammenhæng med ejerskabserfaringen skal det være tydeligt for partnerskabet, at Læremiddel.dk har en konkret nytteværdi og skaber merværdi for partnerskabet som helhed i form af profilering, nye uddannelses tilbud, kompetenceudvikling af medarbejdere og udvikling af professionsrelevant viden. Det samme gælder vores relation til eksterne parter, som vi også tænker som en form for partnerskab, hvilket stiller særlige krav til vores konsulentytelser, der skal være kendetegnet ved en umiddelbar brugsværdi. Læremiddel.dk's vidensproduktion skal ikke blot leve op til almindelige videnskabelige anerkendelseskriterier, men også og først og fremmest vise sin værdi som social bæredygtig viden.
- c) Partnerskabsprincippet: Læremiddel.dk skal i det hele taget tænke i partnerskaber, også i relation til eksterne samarbejdspartnere, fordi partnerskabet som samarbejdsform styrker relationer og gensidig fortrolighed. Desuden skaber sammensatte partnerskaber med forskellige aktører – fx kommuner, forlag, museer og universiteter – gunstige betingelser såvel for vidensudvikling som for nye former for finansiering og fundraising.
- d) Netværksprincippet: Partnerskabsprincippet realiseres ved etablering af netværk og fora, der skal fungere som platforme, hvor de forskellige aktører og interessenter kan mødes. Netværksprincippet fremhæver, at professionsviden udvikles med afsæt i interaktion mellem de forskellige aktører og brugerniveauer: elever, studerende, professionsudøvere, undervisere, pædagogiske konsulenter, forskere og læremiddelproducenter. Læremiddel.dk bryder således med en traditionel opdeling i aktive vidensproducenter og passive videnskonsumenter. Og det er muligt i kraft af videncentrets særlige position i spændingsfeltet mellem forskning og praksis.

Internationaliseringsstrategi

Et andet væsentligt element i udviklingsstrategien er en internationaliseringsstrategi, der modsvarer globaliseringen af Danmarks uddannelsessystem og arbejdsmarked. Læremiddel.dk har valgt en international profil, fordi videncentret sigter mod at blive en internationalt synlig aktør, der kan samarbejde på tværs af grænser. Fordelen ved en offensiv internationaliseringsstrategi er, at den

- stiller høje kvalitetskrav til Læremiddel.dk's udvikling af professionsrelevant viden om læremidler,
- fordrer og beforder et transnationalt samarbejde med beslægtede forsknings- og udviklingsmiljøer,
- åbner for alternative finansieringsmuligheder og fondsstøtte fra fx EU eller Nordisk Ministerråd.

Videndeling

For at sikre en optimal videndeling og -spredning har vi lagt en flerstrengt strategi:

- a) Hjemmeside: udbygge den med vidensplatforme, web-TV og vidensdatabase
- b) Publikation: producere web-TV, lærebøger, artikler og oversættelser af strategisk betydning for produktion, vurdering og anvendelse af læremidler
- c) Videnskredsløb: etablere og facilitere netværk der kan støtte videndeling mellem aktørerne inden for feltet og skabe et videnskredsløb (se bilag).

Kommunikationsstrategi

Mål

Det overordnede mål med Læremiddel.dk's kommunikationsindsats er at understøtte opnåelse af videncentrets opstillede vision og missioner. Dette gøres konkret ved at:

1. Styrke kendskabet til videncentrets kompetencer blandt aktuelle og potentielle kunder
2. Understøtte videncentrets profilering internt i de tre professionshøjskoler i partnerskabet
3. Øge kendskabet til videncentret i "det offentlige Danmark"

Målgrupper

Kommunikationsindsatsen orienterer sig mod tre målgrupper:

1. Kunderne, herunder producenter af læremidler (forlag og medievirksomheder), formidlere af læremidler (CFU'er og biblioteker) og brugere af læremidler (kommuner og grundskoler) med henblik på at øge kendskabet til videncentrets kompetencer og tilbud om samarbejde og konsulentydelse.
2. Ledelsen, medarbejderne og de studerende i de enkelte UC'er med henblik på at profilere videncentrets tilbud om kompetenceudvikling i relation til udviklingsprojekter og brug af udviklingsviden om læremidler i professionsuddannelserne.
3. Ministerier, styrelser, embedsmænd og offentlige institutioner, hvis ressortområde omfatter undervisning og læremidler, samt kommuner og forvaltninger, der lokalt administrerer

lovgivningen inden for undervisningsområdet, med henblik på at tilbyde et evidensbaseret vidensgrundlag for politiske beslutninger og processer vedrørende læremidler.

Kommunikative platforme

Omdrejningspunktet for videncentrets kommunikationsstrategi er etablering af internetportalen www.laeremiddel.dk. Platformen tænkes som videncentrets primære formidlingsplatform, hvor nyheder, aktiviteter, artikler, projekter mv. annonceres. På denne måde sikrer vi sammenhæng i videncentrets kommunikation, der dermed fremstår konsistent og professionelt, samtidig med at vi letter brugernes adgang til den samlede viden om læremidler. Videncentret vil tillige benytte sig af de skrevne medier – internt i UC-regi samt eksternt i regi af landsdækkende og regionale aviser.

Visuel identitet

Med henblik på en stærk branding af videncentret har Læremiddel.dk skabt en visuel profil, der benyttes i den interne såvel som i den eksterne kommunikation. Profilen skal sikre genkendelighed hos modtagergrupperne. Samtidig er profilen gennemgående for al markedsføring af videncentret, der således kommer til at fremstå konsistent og professionelt.

Kvalitetssikring og -udvikling

Læremiddel.dk har revideret indikatorer og milepæle og hævet ambitionsniveauet på baggrund af det første års erfaringer. Den primære årsag er, at vi benytter kvalitetssikring som en form for kvalitetsudvikling, da vi vil undgå en konserverende sikring til fordel for en mere dynamisk og fremadrettet udvikling. Derfor justerer vi vores indikatorer og milepæle ud fra et overordnet mål om at opnå permanens via dels udadvendte aktiviteter og samarbejde med forlagsbranchen, aftagerfeltet og forskningsfeltet, dels indadvendte aktiviteter, kompetenceudvikling og forankring i partnerskabs professionsuddannelser (jf. bilag). I nedenstående skema har vi forsøgt at skabe et visuelt overblik over aktiviteter og angivet enkeltaktiviteter som fx udgivelser eller møder med et "x".

Milepæle

Udvikling af viden	Efterår 2007	Forår 2008	Efterår 2008	Forår 2009	Efterår 2009	Forår 2010
Produktionsspor						
Vurderingsspor						
Anvendelsesspor						
Vidensspredning	Efterår 2007	Forår 2008	Efterår 2008	Forår 2009	Efterår 2009	Forår 2010
Metodeseminarer	x	xx	xx	xx	xx	xx
Konferencer		x	x		x	
Hjemmeside						
Nyhedsbreve			xxxxx	xxxxxx	xxxxxx	xxxxxx
Tidsskrift			x	xx	x	xx
Web-TV				xx	xxx	xxx
Bogudgivelser					xxxxxxxxx	xx
Offentlige indlæg				xx	xx	xx
Artikler, interne UC-nyhedsbreve	x		x	x	x	x
Artikler, eksterne UC-nyhedsbreve		x	x	x	x	x
EVU-aktiviteter	Efterår 2007	Forår 2008	Efterår 2008	Forår 2009	Efterår 2009	Forår 2010
Diplomuddannelse						
Masteruddannelse						
Skoleudvikling						
Fundraising	Efterår 2007	Forår 2008	Efterår 2008	Forår 2009	Efterår 2009	Forår 2010

	xx	x	xxxx	x	xx	x
Møder	Efterår 2007	Forår 2008	Efterår 2008	Forår 2009	Efterår 2009	Forår 2010
Ledelsesgruppe	xxxx	xxxx	xxx	xxx	xxx	xxx
Styregruppe	xx		x		x	x
Følgegruppe			x		x	

Thomas Illum Hansen, december 2008

Bilag 1: Projektportefølje

Formålet med dette bilag er at tydeliggøre det rationale der ligger til grund for prioritering og igangsættelse af projekter i Læremiddel.dk. Til det formål opstilles og præciseres I) principper for prioritering, II) målrationaler og III) projektspor med planlagte projekter.

I. Principper for prioritering:

Prioriteringen af projekter foretages på baggrund af fire principper, ét for henholdsvis:

- Permanens
- Kompetenceudvikling
- Vidensopbygning
- Innovation

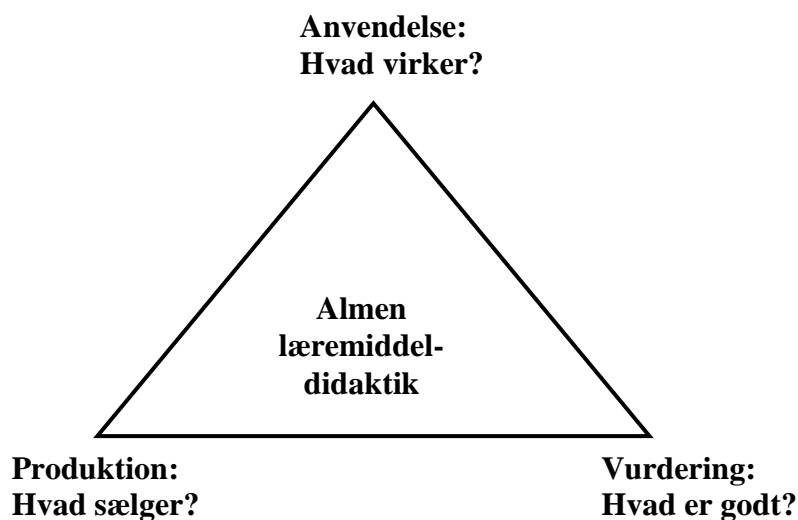
De fire principper er forbundet og kan tænkes ud fra princippet om permanens. Forudsætningen for et økonomisk bæredygtigt videntcenter (permanens) er at vi kvalificerer videntcenterets og en del af professionshøjskolernes medarbejdere (kompetenceudvikling), får opbygget en systematisk fond af viden (vidensopbygning) og er med til at skabe nye design (innovation) der kan kvalificere udviklingen og herigennem brugen af læremidler i grundskolen og i grunduddannelsen. Til det formål er forskellige typer af projekter relevante. Derfor er det nødvendigt at formulere en differentieret projektypologi der sikrer en vis systematik med basis i de fire principper.

II. Målrationaler

Overordnet kan videntcenterets aktiviteter deles op i fire typer af projekter og tiltag der vedrører henholdsvis 1) produktion af læremidler, 2) vurdering af læremidler, 3) anvendelse af læremidler og 4) almen læremiddeldidaktik. Fælles er at projekterne på forskellig vis bidrager til en almen læremiddeldidaktik om udvikling og evaluering af læremidler. Forskellen består i de mål og former for kompetenceudvikling som de fire typer af aktiviteter sigter imod.

Forholdet mellem projektyper og almen læremiddeldidaktik kan beskrives ud fra en trekant. De tre hjørner i trekanten markerer de tre primære aktører inden for læremiddelområdet der motiverer forskellige typer af projekter og spørgsmål – afhængigt af om man anlægger forlagsbranchens producentperspektiv, professionshøjskolernes didaktiske perspektiv eller grundskolens praksisper-

spektiv. Mellemfeltet er reserveret til en almen læremiddeldidaktik der kombinerer perspektiverne i en almen teori om udvikling og evaluering af læremidler og læremiddelskulturer:

Der er en nær sammenhæng mellem produktion, vurdering og anvendelse, men de tre led modsvarer aktører der i sidste instans er styret af hver sin logik som bliver fremhævet med de tre spørgsmål. Forlagsbranchen er typisk optaget af at producere gode læremidler der virker i praksis, men de er nødt til at agere på markedets økonomiske vilkår. Vurderingen af læremidler i professionshøjskoler- nes regi er derimod styret af en kombination af pædagogiske og basisfaglige kriterier, mens grund- skolen er nødt til at prioritere læremidlernes virkning i praksis. Problemet er at der ikke er en enty- dig sammenhæng mellem de tre perspektiver. Således er der ofte forskel på hvilke læremidler der henholdsvis sælger, virker og vurderes som gode. Derfor er der brug for en almen læremiddeldidak- tik der kan være med til sikre kvalitet i læremidler og kvalificere den læremiddelkultur der er be- stemmende for hvorvidt læremidlers lærings- og undervisningspotentiale bliver udnyttet i praksis.

Ud fra de tre perspektiver kan man opstille mål, delmål og former for kompetenceudvikling der kendetegner de fire typer af projekter:

1. Produktion:

Mål: At sikre kvalitet i læremidler.

Delmål:

- Afdække vilkår og procedurer for produktion af læremidler
- Udvikle en producentorienteret metodik for evaluering af læremidler

- Systematisk evaluering af eksisterende læremidler i samarbejde med forlagsbranchen
- Systematisk afprøvning af nye læremiddelskoncepter i samarbejde med forlagsbranchen
- Udvikle en vifte af konsulenttydelser
- Etablere et samarbejde med et repræsentativt udsnit af skoler med henblik på evaluering af læremidler
- Udvikle uddannelsesstilbud der kan være med til at kvalificere fagredaktører og lærebogsforfattere såvel som lærernes egenproduktion af læremidler.

Kompetenceudvikling:

- Udvikle kompetencer inden for producentorienteret evaluering af læremidler og afrapportering i relation til de relevante skolefag og medier – udvikles i samarbejde med forlagsbranchen
- Udvikle et kompetencekatalog der modsvarer viften af konsulenttydelser med et repræsentativt hold af kompetente seminarielædere, pædagogiske konsulenter og folkeskolelærere som er knyttet til centret via netværk og/eller som videncenterkonsulenter.

2. Vurdering

Mål: Elaborere og kvalificere didaktiske perspektiver på læremidler i grunduddannelsen, efter- og videreuddannelsen og CFU'ernes formidling af læremidler.

Delmål:

- Afdække grundlaget for vurdering, anskaffelse og formidling af læremidler i CFU'erne, grunduddannelsen og efter- og videreuddannelsen.
- Udvikle en uddannelsesorienteret metodik for evaluering af læremidler
- Evaluere og udvikle eksisterende uddannelsesstilbud
- Udvikle og evaluere nye uddannelses typer (PD + master)
- Udvikle ny viden om læremidler i relation til læseplaner (UVM)
- Kvalificere formidlingspersoner (pædagogiske konsulenter, bibliotekarer, museumsmedarbejdere m.fl.)
- Udvikle nye læremiddelskoncepter til grunduddannelsen og efter- og videreuddannelsen med henblik på at sætte fokus på læremidler og stimulere den kritiske refleksion
- Udvikle nye formidlingsstrategier til CFU'erne.

- Etablere og videreudvikle vidensplatforme der kan sætte fokus på læremidler og understøtte videndeling mellem formidlere, undervisere, lærerstuderende og andre der arbejder bevidst med vurdering af læremidler.
- Igangsætte udviklings- og forskningsprojekter sammen med andre aktører (CFU, grunduddannelse og universitet).
- Søge fondsmidler lokalt, nationalt og internationalt sammen med relevante partnere.

Kompetenceudvikling:

- Inden for didaktisk evaluering og udvikling af digitale og analoge læremidler.
- I relation til fundraising og samarbejde med UVM, universitetet og andre aktører.

3. Anvendelse:

Mål: at kvalificere læremiddelkulturen i grundskolen der er med til at styre i hvilket omfang læremidlers design og potentiale bliver udnyttet.

Delmål:

- Afdække læremiddelskulturens betydning for anvendelse af læremidler – herunder didaktisk transformation af læremidler og aktualisering af lærings- og undervisningspotentiale.
- Afdække eksisterende kriterier for vurdering af hvad der virker i praksis.
- Udvikle en anvendelsesorienteret metodik for evaluering af læremidler
- Udvikle kriterier for vurdering af evidens med henblik på sektorforskning.
- Udvikle koncepter og kriterier der kan støtte lærerens brug af læremidler og tilrettelæggelse af undervisning.
- Udvikle uddannelsesstilbud og skoleudviklingsprojekter der sigter mod at kvalificere en læremiddelskultur som helhed og brugen af læremidler i en større didaktisk sammenhæng.

Kompetenceudvikling:

- Inden for evaluering og udvikling af læremiddelkulturer og brugen af læremidler i praksis.
- Inden for projektstyring af kvantitative sektoranalyser.
- I forbindelse med gennemførelse af større skoleudviklingsprojekter med henblik på at kvalificere læremiddelkulturen.

4. Almen læremiddeldidaktik

Mål: a) at generalisere den eksisterende praksis-, udviklings- og forskningsviden om læremidler og læremiddelskulturer med henblik på b) at formulere et paradigme der kan danne grundlag for en teoretisk kvalificeret produktion, vurdering og anvendelse af læremidler – herunder en refleksion over forholdet mellem producent-, vurderings- og praksisperspektivet.

III. Projektspor:

I forlængelse af principper og målrationaler kan projekterne inddeles ud fra forskellige parametre, fx for henholdsvis:

- Finansiering: egenfinansierede, samfinansierede og eksternt finansierede projekter
- Funktion: vidensindsamling, metaprojekter, evaluering og konceptudvikling
- Aktører: produktion, vurdering, anvendelse og almen læremiddeldidaktik.

I det følgende defineres og beskrives de tre projektspor og den almene læremiddeldidaktik ud fra aktørtrekanten. På den baggrund opstilles en projektypologi med planlagte projekter.

1. Produktionsspor: Projekter der bidrager til at kortlægge, evaluere og kvalificere produktudviklingen med fokus på grundskole- og grunduddannelsesområdet. Målet med projekterne inden for dette spor er at udvikle en producentorienteret metodik for evaluering af læremidler i samarbejde med forlagsbranchen. I forlængelse af de første pilotprojekter vil der blive sat et mere systematisk samarbejde i gang med forlagsbranchen med henblik på løbende evaluering, konceptudvikling og afprøvning af prototyper til grundskolen og/eller grunduddannelsen.

1.1 abc.dk: effektevaluering af Gyldendals digitale læremiddel *abc.dk* (dansk).

1.2 Kolorit: effektevaluering af Gyldendals analoge læremiddel *Kolorit* (matematik).

1.3 ACH SO: effektevaluering og konceptudvikling af forskellige typer (henholdsvis bog- og web-baseret) lærervejledninger til Alineas *ACH SO* (et lærebogssystem til tysk i 7. klasse).

1.4 Aschehougs digitale leksikon: produktevaluering og konceptudvikling af Alineas læremiddel Aschehougs digitale leksikon.

1.5 Materialevurdering i danskfaget: Konceptudvikling af publikation i samarbejde med DanskLærerforeningen.

2. Vurderingsspor: Projekter der bidrager til at afdække, evaluere og udvikle vurderingen af læremidler inden for uddannelses- og formidlingssektoren – med fokus på grundskole- og grunduddannelsesområdet:

2.1 Læremidler om læremidler

- 2.1.1 Danskdidaktisk projekt
- 2.1.2 Matematikdidaktisk projekt
- 2.1.3 Kulturfagsdidaktisk projekt
- 2.1.4 Naturfagsdidaktisk projekt
- 2.1.5 Æstetikdidaktisk projekt
- 2.1.6 Fremmedsprogsdidaktisk projekt
- 2.1.7 Almendidaktisk projekt

2.2 LÆERGE

2.3 Læremiddelformidling

2.4 Læremidler i praktiksamarbejde

2.5 Materialevurdering i erhvervsuddannelserne

2.6 Web-TV i professionsuddannelserne

3. Anvendelsesspor: Projekter der bidrager til at afdække, evaluere og udvikle læremiddelkulturer og anvendelsen af læremidler i Grundskolen:

3.1 Læremiddelkultur 2,0

- 3.1.2 Kortlægning af læremiddelkulturer i folkeskolen
- 3.1.2 Udvikling af læremiddelkulturen web 2,0

3.2 Faglige udviklingsskoler

- 3.2.1 Danskfaglig udviklingsskole
- 3.2.2 Matematikfaglig udviklingsskole
- 3.2.3 Naturfaglig udviklingsskole
- 3.2.4 Historiefaglig udviklingsskole
- 3.2.5 Religionsfaglig udviklingsskole

Bilag 2: Videnskredsløb

I forbindelse med etablering og konsolidering af Læremiddel.dk er det afgørende at arbejde ud fra få, men tydeligt formulerede principper for dannelsen af et selvstændigt og bæredygtigt center. Formålet med centeret er at udvikle og formidle systematisk og teoretisk kvalificeret viden om læremidler der kan lægges til grund for:

- Design og konceptudvikling af læremidler
- Anvendelse og evaluering af læremidler
- Formidling af læremidler

Centrale principper

Med dette bilag gives et bud på fem centrale principper der kan sikre udviklingen af viden samtidig med at der skabes grundlag for en bæredygtig økonomi. Tilsammen tegner de fem principper konturerne af en form for videndeling der bedst kan beskrives som et videnskredsløb fordi den forbinder forskellige aktører i et kredsløb med evaluering af læremidler som omdrejningspunkt. Principperne vedrører således evaluering af læremidler som henholdsvis:

1. fokusområde i grunduddannelsen
2. grundlag for udvikling af skolens undervisning
3. genstandsfelt for forskning i læremidler
4. afsæt for design og konceptudvikling
5. en vare der kan sælges.

De fem principper er nært forbundne, men vil i det følgende blive beskrevet særskilt.

1. Evaluering af læremidler som fokusområde i grunduddannelsen

Evnen til at tage kritisk stilling til læremidler er en afgørende didaktisk kompetence som med fordel kan opprioriteres i grunduddannelsen. Evaluering af læremidler kan være med til at give undervisningen en praksisorienteret og professionsrettet karakter der motiverer de lærerstuderende til at kombinere tilegnelsen af faglig viden med analyser af læseplaner og didaktiske refleksioner over læremidlers udformning og læringspotentiale. Den primære fordel ved at sætte fokus på læremidler er således at de udgør et konkret udgangspunkt for en undervisning der lægger op til et tæt sam-

arbejde mellem linjefag, pædagogiske fag, praktikfag og det lokale Center for Undervisningsmidler. De lærerstuderendes kritiske kompetencer kan både styrkes i læreruddannelsen ved systematisk analyse af læseplaner og læremidler samt i de studerendes praktikperiode i forbindelse med observation af og refleksion over skolens brug af læremidler.

2. Evaluering af læremidler som grundlag for udvikling af skolens undervisning

Den øgede fokus på evaluering af læremidler i læreruddannelsen vil kunne danne grundlag for et styrket praktiksamarbejde, nye former for efter- og videreuddannelse af skolens lærere og bibliotekarer samt oprettelsen af faglige udviklingsskoler, dvs. forsøgsskoler med fokus på læremidler i skolens fag. Der er et udtalt behov i skolerne for at kvalificere anskaffelsen og anvendelsen af læremidler. Derfor er det vigtigt at udvikle videncentrets kompetencer i relation til læremidler så vi kan tilbyde et samlet bud på hvordan den enkelte skole kvalificerer sin lærermiddelkultur. De faglige udviklingsskoler vil blive oprettet i et samarbejde med regionens kommuner med henblik på dels at styrke og profilere de pågældende skoler, dels at skabe særlige udviklingsmiljøer der gør det muligt at afprøve og evaluere læremidler i et samarbejde mellem forlag, lærere og videncentrets medarbejdere.

3. Evaluering af læremidler som genstandsfelt for forskning i læremidler

Forskning i læremidler er endnu et relativt uopdyrket felt i Danmark. Et af de store problemer er at den omfattende empiri gør det vanskeligt at skabe overblik og udvikle en almen læremiddeldidaktik der kan fungere som grundlag for evaluering af læremidler der kan udmøntes i normative kriterier og typologier. En løsning på dette problem er at videncentrets aktiviteter leverer data (observationer og vurderinger) som tilknyttede forskere og ph.d.-studerende kan benytte som empiri for deres forskning. Til gengæld kan forskerne være med til at udvikle teori og generalisere indsigter som kan danne grundlag for centrets videre aktiviteter.

4. Evaluering af læremidler som afsæt for design og konceptudvikling

Den fortløbende evaluering af læremidler, der kvalificeres via centerets videnskredsløb, vil blive brugt som et vækstlag for nyudvikling af læremidler. Med afsæt i den kritiske evaluering af læremidler vil centeret igangsætte udviklingsprojekter i samarbejde med forlagsbranchen med henblik på at designe og udvikle nye koncepter for læremidler. Projekter af denne art kan både omsættes i mønstereksempler på læremidler og publiceres som udgivelser rettet mod grunduddannel-

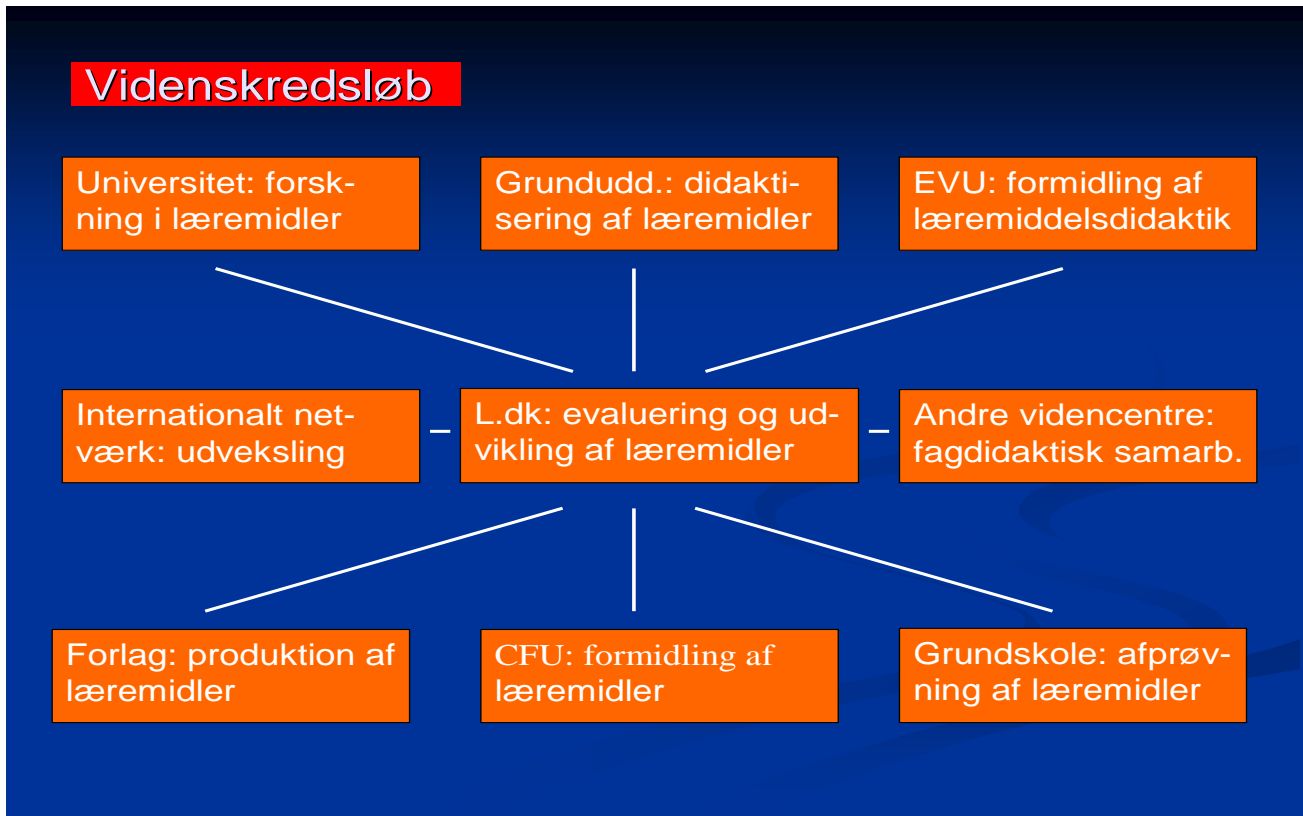
sen og andre områder hvor læremidlers design og funktion er i fokus. Særligt anvendelsen af digitale læremidler og konvergerende medier vil være et område hvor centeret sætter ind med nyskabende projekter.

5. Evaluering af læremidler som en vare der kan sælges

Kombinationen af praksis- og forskningssamarbejde skaber rammerne for en kvalificeret evaluering af læremidler som både forlagsbranchen og de formidlende led mellem forlag og folkeskole bør have en interesse i. Udarbejdelsen af kriterier for evaluering af læremidler og mere generelt af en læremiddeldidaktik kan omsættes i forskellige former for vidensalg fra skoleudviklingsprojekter til en PD i læremidler der både henvender sig til lærere, bibliotekarer, fagkonsulenter og lektører. Samtidig vil flere af videncentrets aktiviteter kunne fungere som konsulentytelser, fx som evaluering af eksisterende læremidler, testning af nye læremidler og afprøvning af nye koncepter for læremidler. I den forbindelse spiller samarbejdet mellem de faglige udviklingsskoler, CFU'ernes pædagogiske konsulenter, lærere i grunduddannelsen og lærerstuderende i praktik en central rolle. Således muliggør det beskrevne videnskredsløb evalueringen af større lærebogssystemer. Det kræver en høj grad af videndeling at teste et læremiddel og forstå dets funktion i et kredsløb der både omfatter design, formidling og anvendelse.

Videnskredsløb

Det skitserede videnskredsløb kan visualiseres med modellen nedenfor der fremhæver kredsløbets aktører. Der eksisterer allerede relationer mellem feltets aktører, men de er ikke skrevet ind i modellen fordi Læremiddel.dk er tænkt som det knudepunkt der kvalificerer feltets videndeling og styrker relationerne mellem aktørerne. De enkelte aktørers primære funktion i forhold til læremidler er fremhævet for at præcisere aktørernes bidrag til kredsløbet. Videncentret vil være involveret i samtlige funktioner, men evaluering og udvikling af læremidler er omdrejningspunktet. Man kunne fremhæve andre funktioner ved de øvrige aktører: ud fra lærerstuderendes perspektiv vil formidling af en læremiddeldidaktik fx være en central del af grunduddannelsen, men forholdet er beskrevet ud fra videncentrets perspektiv. Modellen giver således et overblik over de relationer som er vigtige at få beskrevet og styrket hvis videncentret skal realisere sine mål.

Videndeling

De centrale relationer vil i det følgende blive beskrevet hver for sig som videndeling og udveksling mellem Læremiddel.dk og feltets aktører:

- a) Læremiddel.dk og forlag: Videncentret vil tilbyde læremiddelsforlag i Danmark en vifte af konsulenttydelser – herunder evaluering, afprøvning, konceptudvikling og til dels produktion af læremidler. Derudover vil videncentret opfordre forlagene til at iværksætte erhvervs-ph.d.ere der kan være tilknyttet centret og indgå i dets faglige miljø. Derudover er det oplagt at erfarne fagredaktører og erhvervs-ph.d.ere kan være med til at undervise på de planlagte læremiddelsuddannelser, hvilket vil sikre en videndeling mellem forlag og videntcentre.
- b) Læremiddel.dk og universitet: Videncentrets aktiviteter leverer data der kan fungere som empiri for forskning i læremidler. Omvendt bidrager forskere og ph.d.-studerende med at udvikle teori, generalisere, opstille hypoteser og give kritisk respons på den foreløbige læremiddeltypologi og læremiddeldidaktik der lægges til grund for centerets evaluering af læremidler. Derudover er det oplagt at indgå i et samarbejde med ph.d.-, forsknings- og udviklingsprojekter med henblik på at udvikle en almen læremiddeldidaktik og nye kon-

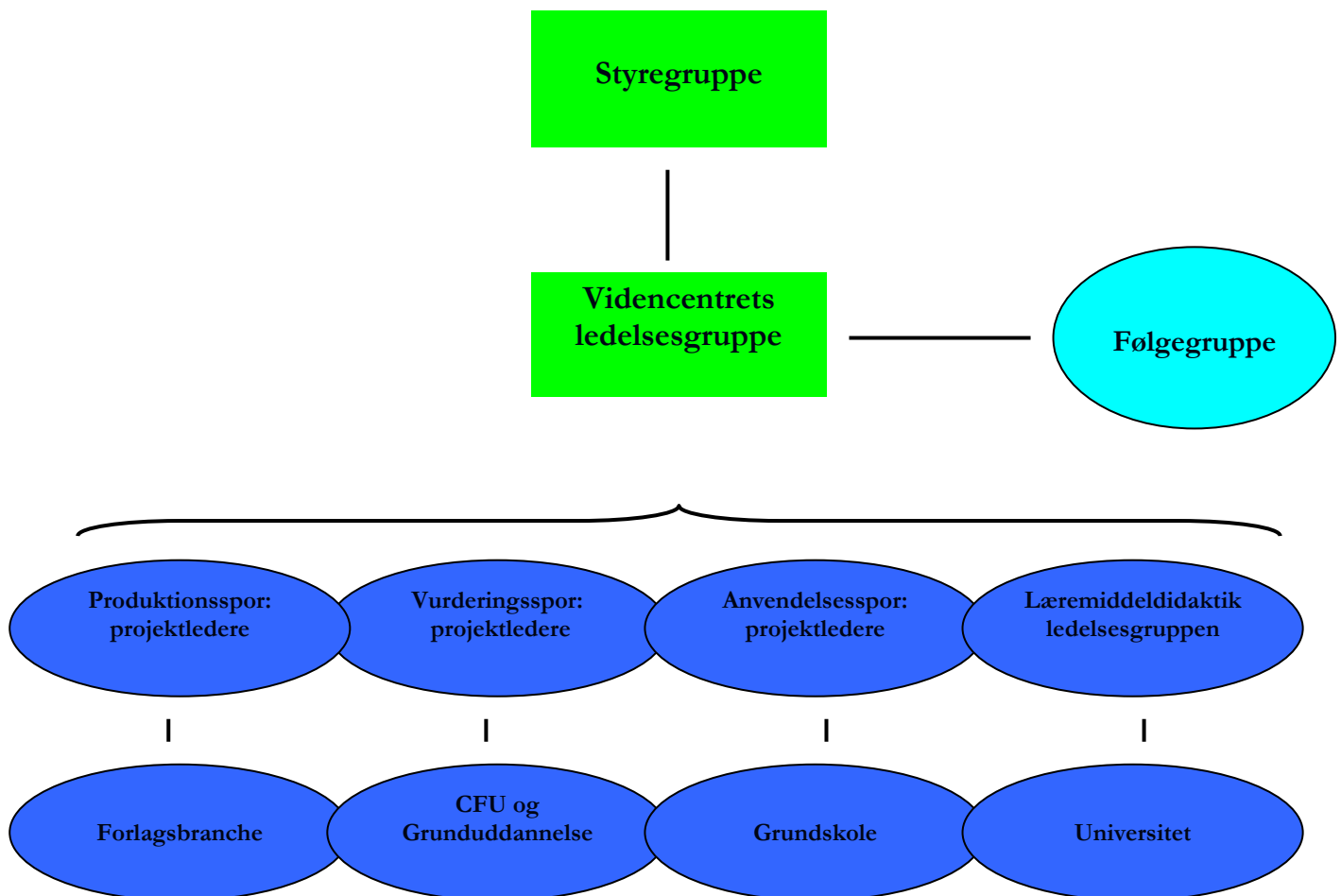
cepter for læremidler. Til det formål vil vi søge et samarbejde om at søge de midler fra globaliseringspuljen der er afsat til uddannelsesforskning.

- c) Læremiddel.dk og grunduddannelse: Udvalgte medarbejdere fra grunduddannelsen vil komme til at spille en central rolle som videntcenterkonsulenter der koordinerer centrets aktiviteter og didaktiserer den tilgængelige forsknings- og praksisviden om læremidler. Målet er at foretage en dobbelt bevægelse idet en læremiddeldidaktik på én gang bør forankres fagdidaktisk og generaliseres så dens udsagnsværdi gælder læremidler mere alment. Videntcenteraktiviteter ruste centrets konsulenter til at forestå større evalueringsprojekter, bidrage til konceptudvikling og formidle en læremiddeldidaktik i forbindelse med en planlagt PD i læremidler, men også i grunduddannelsen i forbindelse med en opprioritering af læremiddeldidaktikken.
- d) Læremiddel.dk og CFU: Pædagogiske konsulenter kommer til at spille en central rolle i forbindelse med centrets kortlægning af de kriterier og strategier for formidling af læremidler der kendetegner feltet i dag, fra forlag og CFU til skolebibliotek. Samtidig vil udvalgte konsulenter blive involveret i centrets evalueringsprojekter hvor de især vil bidrage med dataindsamling og observationer af hvordan læremidler anvendes i praksis. For at sikre de pædagogiske konsulents kompetenceudvikling, vil centret arrangere en række interne seminarer hvor videntcenterkonsulenterne vil formidle centrets viden om læremidler, og udvalgte konsulenter vil blive tilbudt en PD eller et PD-modul i læremidler. Desuden er det oplagt at udvalgte pædagogiske konsulenter gennemfører en ph.d.-uddannelse i forbindelse med kortlægningen af kriterier og strategier.
- e) Læremiddel.dk og grundskole: Udvalgte skoler i regionen bliver gjort til samarbejdsskoler som centret bistår med afprøvning af eksisterende læremidler og testning af nye læremidler og læremiddelkoncepter. Udvalgte ressourcepersoner på samarbejdsskolerne bliver tilbudt en PD eller et PD-modul i læremidler.
- f) Læremiddel.dk og EVU: Den viden der genereres i videntcentret vil blive omsat i efter- og videreuddannelse af lektører, bibliotekarer, fagkonsulenter, forlagsredaktører og grundskolelærere. Videntcentret vil levere grundlaget for EVU-aktiviteter – undervisere, læremiddeldidaktik og udvikling af PD og kursustilbud – mens organisering og distribution af diverse uddannelses tilbud vil blive varetaget af professionshøjskolernes efter- og videreuddannelsesafdelinger.

Bilag 3: Organisationsplan

Læremiddel.dk er organiseret omkring videncentrets ledelsesgruppe hvortil der er knyttet en styregruppe (ledelsesrepræsentanter fra de tre professionshøjskoler i partnerskabet) og en følgegruppe (rådgivningsgruppe med repræsentanter fra forlagsbranchen og forsknings- og aftagerfeltet).

Organisationsstruktur:

Styregruppen består af de tre rektorer for professionshøjskolerne: Erik Knudsen (Lillebælt), Ulla Koch (Sjælland) og Søren Vang Rasmussen (Syd).

Videncentrets ledelsesgruppe består af centerleder Thomas Illum Hansen (UC Lillebælt), Karsten Gynther (UC Sjælland) og Jens Jørgen Hansen (UC Syd). Ledelsesgruppen refererer til rektor ved UC Lillebælt og har det overordnede projekt- og økonomiansvar. Det indebærer at projektdeltagerne og de projektansvarlige refererer til ledelsesgruppen, uafhængigt af deres institutionelle tilhørsforhold. Ledelsesgruppen følger projekterne, samarbejder med projektlederne og har ansvaret for kvalitetssikring, metodisk validitet og generel teoriudvikling og dokumentation af ny viden – herunder at denne gøres tilgængelig via nyhedsbrev, hjemmeside, publikationer og uddannelses tilbud.

Følgegruppen består af repræsentanter for forsknings- og aftagerfeltet. Gruppens primære opgave er at følge op på videncentrets aktiviteter og evaluere det 1 gang årligt, hvor de skal tage kritisk stilling til et 10-15 siders udkast til en årsrapport og komme med konstruktive bud på vækstpunkter og udviklingsstrategier. Årsrapporten vil være udformet, så den lægger op til diskussion med afsæt i perspektiverende spørgsmål. Følgegruppens møder er tænkt som en art kollokvier, hvor udvalgte projektansvarlige fremlægger resultater med henblik på en efterfølgende diskussion med følgegruppen. Styregruppen inviteres med til det årlige følgegruppemøde.

Aktuel følgegruppe: Ebbe Dam Nielsen (direktør for Alinea), Mathias Bruun (direktør for Gylden-dal Uddannelse), Susanne Knudsen (professor v. Høgskolen i Vestfold), Staffan Selander (Professor v. Stockholm Universitet), Kirsten Drotner (professor v. Syddansk Universitet), Birgitte Holm Sørensen (professor v. Danmarks pædagogiske universitetsskole), Niels Henrik Helms (leder af KnowledgeLab v. Syddansk Universitet), Ulla Sverrild (konsulent for UVM), Lene Nygaard (udviklingschef i Odense Kommune), 1 museumsinspektør, Rene Kaaber (skoleleder på Ejbyskolen), Ole Jacobsen (viceinspektør på Provstegårdskolen), 1 repræsentant for Kommunernes Landsforening, Carl Christian Rasmussen (formand for Danmarks Skolebibliotekarere), Leo Højsholt-Poulsen (uddannelseschef, UNI C).

Projektlederne har ansvaret for projekterne og refererer direkte til ledelsesgruppen. Afhængigt af projektspor har de ansvaret for det projektrelaterede samarbejde med henholdsvis forlagsbranche, CFU, grunduddannelse og grundskole. Ledelsesgruppen har det overordnede ansvar for samarbejdet med de interne og eksterne samarbejdspartnere.

Thomas Illum Hansen, oktober 2008